

Bagyele mammal names

Roger Blench
Marieke Martin
Dan Duke

The following provides a comparative list of Bagyele names for mammals, recorded at Makak in 2009 and in Loloabe, south of Kribi in 2010. Although many names are comparable, many are quite different. The names from Makak were recorded from a single informant slightly out of context, and so are possibly a bit less reliable. Page numbers from Kingdon (1997)

Page	English	Latin	Kribi sg.	pl.	Makak sg.	pl.	Comments
	gorilla	<i>Gorilla gorilla</i>	ndziè	bò	ándùgé	bà-	
	chimp	<i>Pan troglodytes</i>	kã(ŋ)	mà	wá'á'	bàwá'á'	
	drill	<i>Mandrillus leocophaeus</i>	sjéé	bé	lèvémbó	lèkâmè	
54	Northern talapoin	<i>Miopithecus ogouensis</i>	pfâŋ	bè	á-démépóré	bà-	
?	monkey sp.		nzèŋgje	bè			
60	grivet monkey	<i>Cercopithecus tantalus</i>	púndí	bì			
84, 76	moustached monkey ¹	<i>Cercopithecus cephus</i> , <i>C. ascanias</i>	sùó	mà	kámbó	bèkámbo	
80	putty nosed monkey	<i>Cercopithecus nictitans</i>	jémbó	mà			
90	potto	<i>Potto periodictus</i>	bìmvòrè	--			
91	Calabar Angwantibo	<i>Arctocebus calabarensis</i>	dzíndù	bì	jíndóó	bèjíndóó	
101	Allen's galago	<i>Galago alleni gabonensis</i>	lédzòlé	mà-	lèjòlé	màjòlé	
115	Angola fruit bat	<i>Lissonycteris angolensis</i>	ngyé mò	mì	nyémò	mindémò	
	night bat sp.		bvúbvù, vwuvwu				
137	otter shrew	<i>Potamogale velox</i>	lébã	--	giè	bigiè	
189	cane rat, cutting grass	<i>Thryonomys swinderianus</i>	pfúlá ngùmbó	bì			
145	shrew	<i>Crocidura spp.</i>	mbáá fùmbò	mì	mbàà fùmbò	mè-	
161, 165	rope squirrel spp.	<i>Funisciurus spp.</i>	m̀bv̀ungjè	--			kills snakes
177	Lord Derby's flying squirrel	<i>Anomalurus derbianus</i>	m̀bv̀ù	bà			
188	brush-tailed porcupine	<i>Atherurus africanus</i>	ŋkòmbó	bò	ngòmbá	bà-	
197/1	climbing mouse	<i>Dendromus sp.</i>	púò	bà			

¹ Basaa observes that the type of *Cercopithecus* monkey in their region resembles much more the red-tailed monkey, *C. ascanias*.

Page	English	Latin	Kribi sg.	pl.	Makak sg.	pl.	Comments
199	pouched rat	<i>Cricetomys gambaius</i>	kúó	bà			
208	pygmy mouse	<i>Mus minutoides</i>	mpéndé	bà	mónò mǐntòlè	bónò bányàmǐntòlè	
213/1	zebra mouse ? mouse sp.	<i>Lemniscomys sp.</i>	lèbô ntó	mà- bà			small mouse sp., lives in ground, white
232	honey badger	<i>Mellivora capensis</i>	mpâ	mà			
234	clawless otter	<i>Aonyx capensis</i>	lèbâŋ	má-	bòŋ	bíbòŋ	
241	slender mongoose	<i>Herpestes sanguinea</i>	mpâ'á	bà			
249	cusimanse	<i>Crossarchus obscurus</i>	náménsùògè	bà	màkólè	hàkólè	
267	common genet	<i>Genetta genetta</i>	ŋjĩ	mè			
272	civet	<i>Civettictis civetta</i>	dùábó	bè	dùábó ^f		
279	serval	<i>Felis serval</i>	lèbwê	mà			
282	leopard	<i>Panthera pardus</i>	nzjé	bà	njé	bò~	
284	lion	<i>Panthera leo</i>	ŋmgbéŋmgbémè	bé	mábònzò	—	
291	giant pangolin	<i>Smutsia gigantea</i>	vímò	bè	mvímò	—	
290	tree pangolin	<i>Phataginus tricuspis</i>	nzálé	bè	nzálé	—	
294	aardvark	<i>Orycteropus afer</i>	zémènbilè	bà			
300	tree hyrax	<i>Dendrohyrax dorsalis</i>	béŋvùrè	bà	bèŋgùtè		
325	hippopotamus	<i>Hippopotamus amphibius</i>	mbvùbó	bà			
331	red river hog	<i>Potamochoerus porcus</i>	ŋgwó àdʒiʔi	bà	ŋgó àjii ^f	bàŋgóàjii ^f	
337	water chevrotain	<i>Hyemoschus aquaticus</i>	ijĩ	bè-	iyêŋ	biyêŋ	
348	buffalo	<i>Syncerus caffer</i>	ɲárè	bà	nyáti	—	
352	bushbuck	<i>Tragelaphus scriptus</i>	mpǐéndé	bà	-mbóndò	bè~	
353	bongo	<i>Tragelaphus euryceros</i>	mbvòlè	bè	sàwà mvùlè	bè~	
370	blue duiker	<i>Cephalophus monticola</i>	kúĩ	bè	kwèŋ	bè~	variation with semivowel /w/
381, 375	bay duiker	<i>Cephalophus dorsalis</i>	lèkénó	mà-			
379	Abbot's duiker	<i>Cephalophus spadix</i>	nzííbò	bà	nzííbò	bànzííbò	
384/2	royal antelope	<i>Neotragus pygmaeus</i>	m-móà	mé-			syllabic nasal not there in pl

Kingdon, Jonathan A. 1997. *The Kingdon field guide to African mammals*. San Diego: Academic Press.

Basic Gyele vocabulary recorded at Loloabe

English	sg.	pl.	Comments
1	vúrǔ		
2	bébáà		
3	bélálè		
4	bénâ		
5	bétánè		
6	ntúó		
7	èpúèré		
8	llómbè		
9	lèbvóá		
10	lèwúmò		
11	lèwúmò nà vúrǔ		
20	màwúmàbàà		
30	màwúmàlálè		
100	bújà		
head	nlù	mè	
eye	ɖʒiɖi	mí-	
nose	dô	mà	
face	ʒómbó	mé	
mouth	mpòmbó	mà	
neck	tíé	mà	
arm	mbô	mà-	
palm	lèkóngjè	mà	
tongue	gémù	mà	
ear	lèlô	mà-	
cheek	lèmbá	mà-	
shoulder	bèʒè	mà	
chest	mpfúbó	mè	
belly	mmò	mé	
breast	lèbélè	mà	
buttock	pélè já béná	bè bé	
thigh	dò	mà	
knee	lèbǔǔ	mà	
leg, foot	ɲkù	màɲkù mábáà	
sole	nsówá ɲkù		
blood	tíé	mà	
heart	lémò	mè-	
liver	séʒè	bè	
person	múrè	búrè	
man	mùrǔ	b-	
woman	mùráà	b-	
child	mwánò	b-	
tree	lé	bè	
leaf	ká	mà	
root	mpéndè	mè	
bark	mbhá	bè	
thorn	dùà	mà	
grass	pwérà	bà	
mushroom	bèkwùyù	bá	
charcoal	vérèlè	bè	
dust	mpfòngjá	mè	or mpfòngjà
mud	sóbá	bè	
clay	bélò	mà	
dew	lèlòʒó	mà-	

